

מסורת הש"ס

(א) סוכה יב, יג. (ב) [מספ' פ"א ה"ה,] ט (ג) [לעיל טו,] (ג) [שם ו"ט,] ד (ד) [בס"א,] ארבעה, (ה) ז' [טו"ש,] תני, (ו) [נפסחים קט,] א (ז) [נפסחים קט,], ח (ח) בס"א, (ט) בס"א, ש"ל יט, (י) הרי"ח בס"ס ה"ר אביגדור הגיז דלא קא"ל לא צרנן ולא א"ר יהודה אלא רב יהודה היו מתני לחייא ב"ר דרב דה"י הלכתא דלא דע"י דה"י הלכה כ"ר יהודה ואל' אמנ"י רחבה דהלכתא רחבה כ"י ובריאה כרבנן פריך והא"ר אליעזר אמר ר' ר' הלכנא רחבה ד' דא"פ כ"ר [מ"ו], ונ"ל דאדני יהודה פריך מ"ר אלעאי אמר ר' דמסתמא רב יהודה דע כל דברי רב לפי שהיה תלמידו וא"כ היא מילתא דרב ממון אחי דלרבנן לא פריך ולבי יהודה בעינן בריאה ומשני דרחבה טלי ומודה ר' יהודה דלא בעינן בריאה ואמי כ"ר יהודה [מ"ו],

הגהות הב"ח

(א) גמ' מעש' שפת כוס פתח: (ב) רש"י ד"ה דלת ליה רואין כמטה דאמר כ"ל ותיבת נמי ממקו: (ג) תוס' ד"ה ארבעה ותי' מהפך ותי' ליה לאסוקי ארבען מילתייהו ונלממר אמנייה:

רבינו הגנאל

כיון שנתפרש במשנה כי שיעור קורה כדי לקבל אריח שהיא חצי לבניה של שלשה טפחים, כנודע האריח טפח ומחצה, למה שנינו דיה לקורה טפח, וטפח ומחצה בני שיעור אריח. ומשנינן כי משוי האריח על הקורה מעדיף אצבע בנודל מיכן וכמותו מצד אחד ממלאהו בשיט ועמוד. פי' בריאה (ו)חזקה. ואמר ר' חסדא אחד הקורה ואחד מעמיד קורה כנגד כותלי המבוי, צריכין לקורה בריאין כדי לקבל קורה ואריח שפליה. שמועה דרב ששת פשוטה היא. ת"ר קורה היוצאה מכותל צפוני ואינה נוגעת בכותל דרומי שהוא כנגדו אלא יש ביניהן ריח, וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל צפוני ואחת יוצאה מכותל דרומי ואין נוגעת הקורות זו בזו אלא יש ריח ביניהן, ואם אותו הריח פחות מג' טפחים כלבוד דמי וא"צ קורה אחת. אלא אם אותו הריח ג' טפחים, צריך קורה אחת למלאות הריח ההוא. רבן שמעון בן גמליאל אומר ד' טפחים צריך להביא קורה אחת, פחות מר' טפחים אין צריך, דסבר כל פחות מד' טפחים כלבוד דמי. וכן שתי קורות דקות משככות על גבי המבוי שאין אחת מהן בריאה לקבל אריח לארכו שלשה טפחים אין צריך להביא קורה אחת כו'. הוי, שתי קורות, אחת למעלה ואחת למטה ממנה ואין אחת מהן בריאה לקבל אריח, ר' יוסי אומר רואין את העליונה כאילו היא למטה, פי' חבטו רמי. ורואין את התחתונה כאילו היא למעלה, פי' אמרינן גנד אסיק מחיצתא. ובבלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה, שיצאה מתורת פתחו של היכל. ולא תהיה עוד התחתונה למטה מעשרה טפחים שיצאת מתורת מחיצה. אמר אביי ר' יוסי סבר לה כ"ר יהוד' אבוב בחדא דאית ליה רואין, פי' פזמינן (ז) שרואין הן, ופליג על אבוב בחדא, דאילו לר' יהוד' אפילו הקורה אם היא נתונה למעלה מעשרים מכשיר. ר' יהוד' א"ר רחבה ארבע אע"פ שאינה בריאה. היתה של קש או של קנים. מהו דתימא רואין אותה כאילו היא של קש אמין וחזק שהיא, אבל דברב שאניו מינו לא, קמ"ל רואין אותה כאילו היא של מתכת. עוקמה כר' זירא דאמר הקורה מבבוי ועקמומיתה חוץ למבוי, היא בתוך (ב') היא למעלה מכ', היא למעלה מי' טפחים ועקמומיתה למטה מי' טפחים, רואין כל שאריו תיטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה, אמרינן כלבוד דמי ואין צריך קורה אחת כו'. פייסקא, כל שיש בהיקיפו שלשה טפחים יש בו רחוב טפח. מנא לן א"י יוחנן דאמר קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה. פי' רחב חלל הים עשר באמה רחבו והקיפו שלשים באמה. ואקשינן והא איכא עובי השפתים שנמצא הים עשר אמות ועוד. ופירק מגואי חשיב, פי' רחב חלל הים עשר באמה וכן מידת היקף סביבותיו מבפנים הוא מחשב שנמצא ברחב עשרה להיקף. איבעיה אימא שפתו דק היה כמין שפת כוס פרח שישן, וכיון דהוא משהו לא חשיב

גמ' **מלנין** לה. לקורה בטיגא ממרח בטיט בשיפוע מלא אכזב מכאן וכנגדו מכאן ומשוה אותה לקורה. מלנין לשון לצנים: **ומעמידו הקורה**. אם הניחה על גבי ימידות אין צריכין שיהו צריאין לקבל קורה ואריח אלא לקבל קורה לצד דהא לא ידעי אריח עלה וצקורה

הוא דבעינן קביעות כי היכי דמיהוי היכר ממעליה אבל מעמידיה לא תלי

היכירא דדידירו: אחד זה ואחד זה.

קורה בעינן צריאות דאריח ומעמידיה

צעו צריאות דקורה ואריח: **מחללם**.

להיות מחילה לייפות כח התיקור:

שהגדיים בוקעין זה. הואיל וגוצהה

שלשה הויא מחילה תלויה ואינה מתרת:

המסאימות. שהשכיבן זו אלל זו כמו

תאומים: אחם למעלה ואחם למטה.

העליונה כו'. עד שיהא זו אלל זו

בשוה: למעלה מעשרים אמה. מן

הקרקע דאין שם הכשר קורה: ולא

סחוסה למטה מי'. סמוך לקרקע:

דאין ליה רואין. (י) נמי כאצבא דלאמר

במתכ: **היינו סך**. דתנא צרישא רחבה

אע"פ שאינה צריאה ולמה לי מו היתה

של קש דלינה צריאה רואין אותה

כאילו היא של מתכת: צריאה במינה

אמרינן. שרגיל להיות באותו המין

צריאה כגון קורה של עץ כי אינה

צריאה נמי אמרינן רואין כאילו היא

צריאה אצל של קש ושל קנים דלינה

צריאה במינה אימא לא אמרינן רואין:

פשישא. דהכל נמי אמרינן רואין דמאי

שנא הא מדרימא: **משפטו עד שפטו**.

חללו שלו לצד עובי דופנותיו עשר

אמות וכתיב וקו שלשים צלמה יסוב

אוחו אלמא לכל אמה רוחב צעגולא

איכא שלש אמות היקף: **והאיכא**. עובי

שפתו דהוי עדיף על י' של חלל

ואפילו הכי וקו שלשים הוא דבעי ומו

לא: פרע שושן. דק מאל כפרח שושן

זו: ועניו טפח. בשולי דפנותיו

מלמטה אצל מלמעלה דק מאל

קא חשיב. קרא לההוא קו ל' להיקף

דגואי חשיב ליה שאין עובי שפתו מוקף

זו אלא קו שלשים הוא מקיף חלל

שלשים ט: מקום טהרה. ארבעים סאה:

במים

רחבה ובריאה והאמר ר' אילעאי אמר רב ח' רחבה ארבעה אע"פ שאינה בריאה רחבה ארבעה שאני: היתה של קש כו': מאי קמ"ל דאמרינן רואין

היינו הך מהו דתימא במינה אמרינן שלא במינה לא אמרינן קמ"ל: עוקמה

רואין אותה כאילו היא פשוטה: פשיטא קמ"ל כדרכי זירא דאמר ר' זירא

ה היא בתוך המבוי ועקמומיתה חוץ למבוי היא בתוך עשרים ועקמומיתה

מעשרה ועקמומיתה למטה מעשרה רואין כל שאילו ינטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה אין צריך להביא

קורה אחת ואם לאו צריך להביא קורה אחת הא נמי פשיטא היא בתוך מבוי ועקמומיתה חוץ למבוי

איצטריכא ליה מהו דתימא ליחוש דילמא אתי לאמשוכי בתרה קמ"ל: עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת:

הא תו למה לי סיפא איצטריכא ליה כל שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רחב טפח מנא הני מילי א"ר יוחנן אמר

קרא י ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה

יסוב אותו סביב והא איכא שפתו אמר רב פפא שפתו שפת פרח שושן כתיב ביה דכתיב ויעביו טפח ושפתו

(ה) כמעשה כוס פרח שושן אלפים בת יכיל והאיכא משהו כי קא חשיב מגואי קא חשיב^ט תניא^ו רבי חיאי ים שעשה

שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה טהרה מכדי מקוה כמה היו ארבעים סאה כדתנאי^ג ורחץ (את^ד בשרו)

השוו שניהן. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביניהן שר' יוסי היה סובב צורך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שבובה למעלה מכ' אמה כדתנן מבוי שבובה למעלה מכ' אמה ימעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למטה.
ר' יהוד' א"ר רחבה ארבע אע"פ שאינה בריאה. ואמר רבנן(י) לא היא אלא כעין בריאה אלא אם רחבה הקורה ד' טפחים אינה צריכה בריאה. היתה של קש או של קנים. מהו דתימא רואין אותה כאילו היא של קש אמין וחזק שהיא, אבל דברב שאניו מינו לא, קמ"ל רואין אותה כאילו היא של מתכת. עוקמה כר' זירא דאמר הקורה מבבוי ועקמומיתה חוץ למבוי, היא בתוך (ב') היא למעלה מכ', היא למעלה מי' טפחים ועקמומיתה למטה מי' טפחים, רואין כל שאריו תיטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה, אמרינן כלבוד דמי ואין צריך קורה אחת כו'. פייסקא, כל שיש בהיקיפו שלשה טפחים יש בו רחוב טפח. מנא לן א"י יוחנן דאמר קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה. פי' רחב חלל הים עשר באמה רחבו והקיפו שלשים באמה. ואקשינן והא איכא עובי השפתים שנמצא הים עשר אמות ועוד. ופירק מגואי חשיב, פי' רחב חלל הים עשר באמה וכן מידת היקף סביבותיו מבפנים הוא מחשב שנמצא ברחב עשרה להיקף. איבעיה אימא שפתו דק היה כמין שפת כוס פרח שישן, וכיון דהוא משהו לא חשיב

^[1] אלא ג' מיתות פלמינן שדאין כסן סס משוללי הננה וז"ע

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

יד.עירובין

ובלבד שלא תהא ערְיונה לַמעֲלָה מעשרים. צפ' הישן (סוכה כב).

פריך מהכל למאן דלאמר כל היכל דלית ציה טפח לא

אמרינן חבטו רמי ומשני תריץ הכי ובלבד שלא תהא עליונה למעלה

מכ' אלא בתוך כ' ותחתונה סמוכה לה בפחות משלשה וקשה דלדפריך

מר' יוסי בר' יהודה לסייעינן מרבנן

דלית להו רואין ואומר ר"י דטעמי

דרבנן לאו משום דלית להו חבטו

רמי בפחות מטפח אלא משום

דבעי קורה ראויה לקבל אריח ופסלי

קורה הנופלת ברוח ושמי קורות

המתאימות אפילו בפחות משלשה

משום דבעי קורה ראויה לקבל אריח:

אתננייה רחבה ובריאה. פירש

רשב"ם ואין מחלוקת

דדבר וקשה דלו יש למחוק כל צבא

דרואין אלא נראה שהיה^ט מהפך דברי

רבי יהודה לרבנן ולא"מ מאי פריך

מרבי אלעאי דילמא כרבנן ס"ל וי"ל

דלא מתוקם מילתיה כרבנן דהא

רחבה ארבעה קאמ' ולרבנן דיה שסתא

רחבה טפח ואפילו אינה צריאה

אלא על כרחק כדרכי יהודה וס"ד

דקיס ליה לר' אלעאי דר' יהודה בעי

רחבה ד' אצל אין צריך שסתא צריאה

ומשני רחבה ארבעה שאני אצל

ברחבה טפח בעי ר' יהודה שסתא

צריאה^ט ומיהו קשיא כיון דגם דברי

רבנן מהפך הוה ליה (א) ולממר מילתיה

אצרנן ולממר אתנייה רחבה אע"פ

שאינה צריאה כמילתייהו דרבנן

ונראה לרבניו מס דרב יהודה מתני

ליה אמילתיה דרבנן ואמר ליה רב

אתנייה רחבה וצריאה כמו רחבה

אלא שהש"ס המתין לסדר הגמרא

זו עד שקיים פלוגמתייהו והשתא פריך

מר' אלעאי דמסתמא הוי כרבנן

ולפי זה יש להוכיח דאין הלכה כרב

דקאמר לעיל (ד' ג' (ה). אתנייה צריך

למעט דהמשנה לא נשנית כמו שהגיה

וכאן נשנית כמו שהגיה וכן פסקו

הגאונים וה"ג:

והאיכא משהו. משמע

שהחשבון מזומנס

וכן צפ"ק דצ"ב (ד' יד:) גבי שני

טפחים שנשמטירו בלחון ששם ספר

תורה מונח שהיא צהיקפה ששה

טפחים ופריך כיון דלאמנעיתו נגלל

נפיש ליה משני טפחים וכן צתר הכי

דמשני בפשר דעורה לתחלמו נגלל

ופריך אכתי מתי צתרי היכי תיצי

משמע דמזומנס לגמרי וקשיא דאין

החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות:

כמה

השוו שניהן. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביניהן שר' יוסי היה סובב צורך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שבובה למעלה מכ' אמה כדתנן מבוי שבובה למעלה מכ' אמה ימעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למטה.

ר' יהוד' א"ר רחבה ארבע אע"פ שאינה בריאה. ואמר רבנן(י) לא היא אלא כעין בריאה אלא אם רחבה הקורה ד' טפחים אינה צריכה בריאה. היתה של קש או של קנים. מהו דתימא רואין אותה כאילו היא של קש אמין וחזק שהיא, אבל דברב שאניו מינו לא, קמ"ל רואין אותה כאילו היא של מתכת. עוקמה כר' זירא דאמר הקורה מבבוי ועקמומיתה חוץ למבוי, היא בתוך (ב') היא למעלה מכ', היא למעלה מי' טפחים ועקמומיתה למטה מי' טפחים, רואין כל שאריו תיטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה, אמרינן כלבוד דמי ואין צריך קורה אחת כו'. פייסקא, כל שיש בהיקיפו שלשה טפחים יש בו רחוב טפח. מנא לן א"י יוחנן דאמר קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה. פי' רחב חלל הים עשר באמה רחבו והקיפו שלשים באמה. ואקשינן והא איכא עובי השפתים שנמצא הים עשר אמות ועוד. ופירק מגואי חשיב, פי' רחב חלל הים עשר באמה וכן מידת היקף סביבותיו מבפנים הוא מחשב שנמצא ברחב עשרה להיקף. איבעיה אימא שפתו דק היה כמין שפת כוס פרח שישן, וכיון דהוא משהו לא חשיב

^[1] אלא ג' מיתות פלמינן שדאין כסן סס משוללי הננה וז"ע

עך א טוש"ע א"ח סף

שכן סעיף יח:

ב [מ"י פ"יו מהל' שבת

הל' יג] [טוש"ע שס]:

ע"ג ג מ"י שם הלכה כג

טוש"ע שם סעיף

נד:

פ ד ה מ"י שם הלכה כד

טוש"ע שם סעיף כא:

פא ו מ"י שם הלכה כה

טוש"ע שם סעי' כג:

פב ז מ"י שם טוש"ע שם

סעיף כג:

פג ח [ע"ין מ"מ צפ"יו

מהל' שבת הלכה יג]

טוש"ע שם סעיף י:

פר ט מ"י שם הלכה כו

טוש"ע שם סעיף כ:

פה י מ"י שם טוש"ע

שם סעיף יט:

- ↑ וַיַּעַשׂ אֶת הָיָם מוֹצָק עֶשֶׂר בָּאָמָה מִשְׁפָּחוֹ עַד שְׁפָחוֹ עַגְל סָבִיב וְחֻמְשָׁא בָאָמָה קוּמָתוֹ וְקוּ שְׁלִישִׁים בָּאָמָה יֻסָּב אַתּוּ סָבִיב: מַלְכִּים א ז כג וַעֲבָדוּ טַפַּח וְשִׁפְתוֹ בַּמַּעֲשֶׂה שִׁפַּת כּוֹס פָּרַח שְׁוֹשָׁן אֲלָפִים בַּת יְכִיל: מַלְכִּים ז א ז כו
- ↑ וְיָאֵשׁ בִּי תִצָּא מוֹנָח שְׂכַבַת וְרַע וְרָחַץ בַּמִּים אֵת כָּל בִּשְׁרוֹ וְטָמֵא עַד הָקָרָב: וְיִקְרָא טו טז

מוסף רש"י

קורה היוצאה. להסיר המזוי ומתוה על רוחב פתח המזוי מכותל לכותל וזו אינה נוגעת לשני ההמלים (סוכה יח.). רשב"ג אומר פחות מארבעה. ר"ש סברא ליה ככל דוכתא פחות מד' כלבוד דמי (לעיל ט, סוכה כב.). רחבה ארבעה אע"פ שאינה בריאה. אם הימה קורה ד' טפחים, אע"פ שהיא דקה ואינה חוקק לקבל אריח כשירה, והא דתנן במתני' צריאה כד' לקבל אריח, כשאינה רחבה ד' טפחים קאמר (לעיל ג.). וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב. לעשר אמות רוחב שלשים אמה היקף (סוכה יז).

רב ניסים גאון

דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה. עיקר בירור זה בתוספת' כלאים והיא הברייתא האמורה בזה הפרק הבא לפנינו, כל שהוא פחות מג' צריך שלא יהא בין זה לזה ג' שלא יודקר הגזיר בבת ראש, וכבר ביררנוהו בפרק הוורק במסכ' שבת. אמר אביי ר' יוסי בר' יהודה סבר לה כאבבה בחדא. היא שאמר במשנה היתה שלקש או שלקנים רואין אותה כאילו היא שלמתכת. ור' יוסי בנו השוה עמו בזה הדבר כמו שהוכיזו בזה הברייתא בכאן ר' יוסי בר' יהודה אמר רואין את העליונה כאילו היא למטה. בראין